

בס"ד

ערש"ק משפטים תשפ"ז

"ואביטה"

סוד המספר

ענין חידוש השקלים בראש חודש ניסן

צירופי אותיות וספר יצירה

חיבור מעשה בראשית ומעשה מרכבה - באותיות וספורים

כהונה ולחם

ואתם תהיו לי

סוד אורות וכלים - לאור דברי הלשם באדה"ר

זה לעומת זה

שיעורים הנאמרים מפי מוה"ר

ר' אברהם צבי קלוגער שליט"א

ביהמ"ד "נזר ישראל" בית שמש

פרנס השנה

ברכת ידידות והוקרה
לידידנו היקר

הרה"ח

ר' רפאל אהרן קנאפפלער

שליט"א

ירושלים

על אשר נדבו לבו בתשואות חן
להוצאות הגליון

לע"נ אביו הרה"ח ר' צבי

בהרה"ח ר' אברהם יהודה ז"ל

תעמוד זכות הרבים לו ולכל
משפחתו ויתברכו בכל מילי
דמיטב

ברכת ידידות והוקרה
לידידנו היקר

הרה"ח ר' יעקב קאליש שליט"א
וויליאמסבורג

על אשר נדבו לבו להוצאות הגליון

לרגל שמחת אירוסים בתו עב"ג

החתן דוד שיחי'

בן ר' משה יצחק שטיינער שליט"א

תעמוד זכות הרבים לו ולכל
משפחתו ויתברכו בכל מילי
דמיטב

ברכת ידידות והוקרה
לידידנו היקר

הרה"ח ר' יהושע בלום שליט"א
בית שמש

על אשר נדבו לבו להוצאות הגליון

לרגל שמחת נישואי בנו

החתן דוד משה שיחי'

תעמוד זכות הרבים לו ולכל
משפחתו ויתברכו בכל מילי
דמיטב

ואביטה

סוד המספר

מספר מלכות - למטה מהכל ולמעלה מהכל

ביאור מהות המספר שהוא מדת המלכות כידוע, ובמלכות יש תכונות הפכיים שמצד אחד היא מדרגה התחתונה ביותר ומצד שני היא בחינה העליונה ביותר כשהיא מלכות דאין סוף שהיא גילוי ראשון הקודם לכל הגילויים.

מלכות אין לה שום ערך מעצמה

דהנה מדת מלכות לית לה מגרמה כלום, שאין לה שום מהות אלא היות מדה זו מולכת על רבוי עם נפרדים ובכך שהיא כוללת רבוי נפרדים נקראת מלכות, ולכן היא מדה התחתונה ביותר, כי אין לה שום ערך וחשיבות מצד עצמה אלא כולה נמדדת לפי הפחותים שמולכת עליהם, דהיינו רוב עם, בלי להתייחס למהות ואיכות וחשיבות העם אלא סתם עם עוממות יהיו איך שיהיו כולם שוים בקבלת עול מלכות עליהם.

מספר אין לו שום ערך אלא מרוב עם

וזה ממש מהות המספר, שאין לו מצד עצמו כלום כי אינו מתייחס לשום מהות, אלא מגלה שיש רבוי מציאות, ובזה נעשה מספר, וכל המספר אינו אלא התייחסות לרבוי ופירוד, שיש מציאות רבים נפרדים, בלי להתייחס למהותיהם כלל, ומזה נוצר המספר הסוכם הכולל, שהוא ממש תכונת מלכות במהותה שהיא מלוכה על רבוי מציאות נפרדים, בלי מהות. בשונה מתשע ספירות הראשונות שהם מהותיות, והם בחינות אותיות ולא מספר, דהיינו פירוש המהות שבכל דבר כגון בחינות חכמה בינה דעת חסד גבורה תפארת וכו', שכולם תכונות מהותיות, לעומתם העשירית המלכות אינה אלא התייחסות לעצם הרבוי, בלי להתייחס למהות כלל.

מספר הוא ידיעת המציאות בלבד

והכלל שיש ידיעת המציאות ויש ידיעת המהות, מספר הוא ידיעת המציאות בלבד, ואותיות הוא ידיעת המהות. כי אילו היה יודע את המהות של כל פרט לא היה מכנה אותם במנין הזה כגון עשר במהות אילו מכיר תכונת כל אחת זו שמינה וזו כחושה וכו' לא היה מכניסם במספר עשר, רק היה מתייחס לכל אחד לפי מעלתו, כי מספר משווה את כולם כקטן כגדול ומתעלם לגמרי מהמעלות המיוחדות בכל פרט, כי מספר מתייחס רק למציאות החצונית ביותר של הדבר דהיינו ידיעת המציאות בלבד שיודע שיש מציאות כזה ואינו מתחבר יותר לדעת את המהות.

מספר מתייחס רק לרבוי ופרוד

ומצד זה הוה המספר כח החלוש ביותר כי אוחז את הדבר באופן החצוני ביותר שאפשר לאחזו, דהיינו ידיעת המציאות בלבד, אבל ברגע שיש משהו מידיעת המהות כבר יוצא מגדר המספר לגדר אותיות. ועוד, תכונת המספר הוא רבוי ופרוד שאין דוגמתו, כי כל האותיות מתייחסים למהות וכל דבור מתייחד להמהות הפרטי שמתכוונים אליו ואין שייך מציאות דבור המתייחס לשני דברים, כי תמיד כל דבור הוא מציאות אחד, כי אותיות הם אחד אחד, ולהיפך מספר אינו קיים אלא בהתייחסות ל'מיעוט רבים שנים' להראות הרבוי שהוא מציאות הפירוד, וזהו מדת המלכות שהיא דוקא על הזולת והנפרד כי אין מלך בלא עם כנ"ל.

המספר חוזר ומתאחד באלף

ומצד שני אפשר ללמוד שהמספר עצמו המתייחס לרבוי ופרוד הוא המחבר ומאחד ביניהם, ועל דרך שממספר תתקצ"ט מגיעים למספר אָלף החוזר לאלף שהוא אחד, והענין אינו רמז אלא כן הוא כפשוטו ממש מהות המספר הלוקח רבוי פרטים והופך אותם לגדר אחד בלבד הכולל כל הפרטים, והרי השם מספר אלף הוא ממש כתכונת מספר אחד שממנו מתחילים למנות אלף אלפים שלשת אלפים וכו', ובזה מתגלה עצם כח המספר להפוך רבים לאחד.

המספר מפריד ביחס לאחר ושלם ביחס לעצמו

וזה תלוי בהסתכלות המונה אם דעתו קטנה נחשב אצלו המספר לפרטים רבים אבל בדעת גדולה נחשב המספר להתאחדות כל הפרטים לנקודה אחת גדולה ושלמה, ומה שנתפרט המספר לסוג סך מסוים הוא רק בערך חבירו וכגון שאומרים על עשיר אחד שסך רכושו עולה לכך וכך הרי מספר זה בא להגדירו ביחס לעשיר אחר שאין לו כל כך, ובזה אכן המספר הוא פירוד ורבוי, אבל ביחס אל עצמו מטרת המספר הוא להראות שכל הקנינים הרבים כלולים כולם כאחד באדם זה ונעשה כל המספר הגדרה אחת. וזה שייך בכל סכום של מספר כי כל סכום הוא שם מספר אחד, אבל מתבטא ביותר במספר שלם הנקרא מספר העגול כגון אלף שנתגלה ממש איך נכלל באחד.

הסכום הגדול והכולל הוא עיקר המספר

והנה כשיש במספר כלל ופרט, כגון אלף אלפים (מליון) ומאה ושבעים אלף וששים וחמש, הנה העיקר במספר זה הוא ודאי הכלל שהוא האלף אלפים הנזכר ראשון, כי מטרת המספר הוא הרי להגיע לכלל היותר גדול המאחד יותר פרטים בשם אחד כללי, שזה מראה על רוב העם וכיו"ב המתאחדים בשוה להכלל במנין אחד, ושאר הפרטים הנוספים הם רק להשלים הדיוק לפי האמת, אך אינו המטרה כלל, כי כל ספירה גדולה היא במטרה להגיע לסכום כולל בלבד. ואכן בתנ"ך במקום שמונים אלפים על פי הרוב אין מזכירים החלקים הקטנים מאות ועשרות וכו' וכל שכן שאין מזכירים לעולם את האחדים, כי כשמונים אלפים מתייחסים רק לסכומים הכוללים ואין נפקא מינה בסכומים הקטנים שהם רק חלקים. והכלל שבמספר כל הכולל ומאחד יותר הוא חזק ושולט יותר על המספר, וזה פשוט.

מצד העולם אין חיבור מהותי במספר

והנה כל זה נחשב בעולם לסימנא בעלמא שהמספר כאילו מחבר את הדברים והוא רק רמז בעלמא אך במהות אין לו שום כח לחבר, שהרי המספר אינו נוגע כלל וכלל למהות הדברים רק לידיעת המציאות בלבד, ומה הועיל ליודעי מציאויות רבות לחברם יחד, כיון שלא נוגע כלל לעצם המציאות.

הנבראים נפרדים ואין שייך מצדם חיבור מהותי

והטעם האמתי בזה כי הנברא במהותו קיים ברבוי ופירוד, שזה מהות בריאה שהוא דבר הנפרד ליש בפני עצמו, וכל הנבראים יצאו מהמלכות שהיא מקור מוצאם והמלכות היא מהות המספר שממנה יצאו הנפרדים כי במלכות נתעלם כל מהותם שהיא המחשבה האלהית שהאצילה אותם והמלכות אינה מגלה אלא מציאותם דהיינו ישותם ולא מהותם, וזהו הוצאת כל הדברים מאחדות לפירוד ורבוי. וזה גרם שככל שמשתלשלים הנבראים יותר למטה נהפכת בהם הסתכלות המספר לחצונית ונפרדת יותר ויותר, כי נתרחקו יותר ויותר מהאחדות האמתי.

המספר מסלק ערך ונשמת הדבר

ובן טעם חומר האיסור למנות את ישראל והגרמא היוצא מזה ח"ו, כי המספר נוטל מהדבר את חשיבותו שהיא נשמתו ומהותו ונשאר כמו חפץ דומם כי המספר מתייחס לגוף ולא לנשמה, ומחשבת הסופר מנתק את הדבר ח"ו ממקור חיותו ומשאיר את הדבר כמו שנדמה בחצוניתו בלבד כי המספר רואה את כולם שוים מצד ישותם החצונית ועי"ז ניתן להם סכום לפי מציאות ישותם, ומתעלם מהותם האמתי שאינו נכנס בגדר מספר כלל וכלל כי כל אחד הוא עולם שלם בפני עצמו עם מהות מיוחד משלו, ואסור לחשבם מצד החצונית נטול הנשמה של המספר.

ובל זה מצד הסתכלות הנברא הנפרד, שאצלו בחינת המלכות נחשבת כהסתכלות חצונית בלי חיות. וזה מסוד מיתת המלכים שהמלכויות ירדו ונפרדו ונתהוו מהם כל מיני פירוד נטולי חיות החיבור הפנימי ע"י שנתרחקו מאור אחדות הא"ס ב"ה.

המלכות כוללת הכל ביחוד האמתי באחד הפשוט

אבל המלכות במקורה מצד הבורא יתברך אדרבה בה נמצא הכח להחזיר הכל להתייחד באחדותו הפשוט של א"ס ב"ה שהוא חי החיים ומקור נשמת רוח חיים לכל חי, כי הבורא יתברך הוא אחד האמתי והוא מחיה את העולמות כולם מכח אחדותו הפשוט, שאי אפשר לשכל הנברא להבין כלל איך האחד מחיה ומקיים כל רבוי הפעולות השונות, אך אנו יודעים שאין חיותם וקיומם אלא מאחדותו, והיינו שבהסתכלות מחשבת הבורא כביכול כולם מחוברים ומאוחדים באמת במהות והם כלים לאורו יתברך האחד המתאחד בהם להיות הוא וכליו אחד בסוד אחדות נשמה וגוף כידוע.

המצוה למנות כדי להכלל במלכות

ומצד זה צוה הקב"ה למנות את ישראל בשליחות המצוה שע"י המספר הזה שורה מדת מלכותו ית' בכל נפשות ישראל העוברים בסך ונפקדים, כי אצלו יתברך מדת המלכות והמספר היא המאחדת

באמת לאמיתו, כי לעומת האותיות והדבורים שהם מהויות נפרדות דהיינו שכליים שונים שאי אפשר לחברם, המספר הוא כח המחבר הכל, אלא שהמספר הוא בחינת מלכות דרגא בתראה סופא לכל דרגין כי אי אפשר להשיג מהות האחדות כלל וכלל בשכלנו ורק בגדר ידיעת המציאות אנו יודעים שהכל אחד, וע"י התאחדות שכינתו ית' בתוכנו נעשים כל נפשותנו יחד כלי לאור אחד, וזה ע"י המספר דיקא שהוא בחינת המלכות השכינה שבו מתאחדים רוב עם דיקא להיות כלי אחד למשפיע אחד.

רק הבורא מחיה את המספר

וזה שייך רק אצל יתברך היודע מהות כל אחד ואחד כי עמך מקור חיים והוא המאחד אותם באופן שמתגלה אצלנו כמספר שלא נודע מהותו, אבל אצל הנבראים לבד גורם המספר להפריד מנשמת החיים ולסלקה כי הנברא מצדו אינו משיג הפנימיות שיוכל לחבר ע"י המספר, וכל חיבורו אינו אלא פירוד כי משתמש בכח המספר להפיל לבחי' דומם נטול חיות. וכל זה ענין שבירת המלכות ובירורה ותיקונה, שאצל הנבראים נפלה לבחינת שבירה הגורמת להפריד מאור החיים, אבל אצל הבורא היא מתייחדת בסוד היחוד השלם.

"אחד" כולל ו' קצוות

ובזה מיושב טעם יחוד הקב"ה בקריאת שמע במלת "אחד" שצריך לכוין בח' דאחד להמליכו על ז' רקיעים והארץ ובד' דאחד להמליכו על ד' רוחות העולם, ולכאורה תמוה מדוע לקחו בדיוק את ה"אחד" ופירשוהו על ההפך שהוא מספר הרבוי של חלקי העולם ו' קצוות וז' רקיעים, והיה ראוי לכאורה להקדים לומר פרטי המספר לפני כן ואחר כך לומר שהוא אחד ובו יתייחד הכל במלך יחיד.

היחוד הם הספירות הנכללים באחד

אבל בהבנת סוד המספר במוחין דגדלות הנ"ל מבואר שהיחוד הוא דוקא עם מספר ממש, כי כל מספר הופך את הרבים להכלל במהות אחד, כי 'אחד' שורש המספר ואליו חוזר כל המספר המחזיר כל הנפרדים לאחד. וזה שייך רק במספר האלקי שהוא ית' סופר ומחשבתו ית' כביכול שורה בתוך המספר ובזה מתאחד הכל לאחדותו ית', כי נעשה המספר בחינת מלכות דהאין סוף ששם הכל אחד נכלל באחדותו ית', שממנו נתהוו פרטי עשר ספירות המתחילים מכתר שהוא גילוי המלכות דא"ס נקודת האחדות הכולל את הספירות עד מלכות שהיא בחינת אחרונה שהיא מספר שאינה אלא גילוי להמלכות דא"ס שנתפשט בכל העשר, ואם המלכות נחשבת בפני עצמה למלוך על התחתונים זה בחי' גלות השכינה כי אין שלמות המלכות אלא בהיותה כלי לאור אחדות הא"ס.

חסרון המספר בבריות

והנה מכיון שהמספר אצל התחתונים הוא הגברת הרבוי החצוני וסילוק אור החיות, נמצא שהמספר הוא פגם וחסרון בכל מיני הנבראים שבתולדות מעשה בראשית, וע"ד שאמרו רז"ל שאין הברכה שרויה לא בדבר המנוי ולא מדוד ולא שקול,

בעפר אין המספר חסרון כי זה מהותו

אמנם דבר אחד לא יגרע ע"י מנין והוא גרגירי החול והעפר, אלא שאין ביכולת לאדם למנותו, כמ"ש אם יוכל איש למנות את עפר הארץ, כי הוא תכלית קצה הדומם הנפרד ביותר מהחיות ואין גורעים בו כלום ע"י המספר החצוני כי כל מציאותו הוא אכן כערך המלכות והמספר ולכן הוא מפורר לפירורים דקים בתכלית הפירור, כי הוא בבחינת חומר בלי צורה העומד מוכן שתחול בו איזה צורה שהיא, ולכן אין שום הבדל (עכ"פ לפי השגתנו) בין גרגיר לחבירו כתכונת המספרים שכולם שוים. כי העפר בטל לכל שאר הדצח"מ הגדלים ממנו ועומדים עליו ונוטלים מהכח שבעפר, והעפר עצמו אין לו שום צורה, ונשאר כנקודות נקודות, שזה תכונת המספר שהיא מלכות הנקראת רק על שם רוב המספר הנכלל בה, ואין לה שום מהות, דלית לה מגרמה כלום. ומזה מובן סוד 'מי מנה עפר יעקב' שהוא עפר דקדושה שהקב"ה מונה את ישראל ונעשה מנינם כלי להכלל באחדותו ית'.

הממון הוא המספר

והנה מהות הממון הוא המספר כי אין מתייחסים כלל למהות הממון מצד עצמו אלא לסכום המספר שלו, כי ענין ממון הוא רק ספירה המשמשת כמלכות לחפצי האדם ואין שום ענין בפני עצמו בממון, והוא בבחינת העפר ממש וכמ"ש עפרות זהב כי המתכות הם ממש גרגירי עפר, ומבואר בספה"ק כי כסף וזהב במהותו הוא מבחינת העפר, וזה מובן היטב להנ"ל. באופן שאין חפץ בעולם המייצג את המספר אלא הכסף הממוני (ממון מלשון מנין).

מחצית השקל להראות מספר דקדושה שהוא אחד

ובזה מובן סוד מצות מחצית השקל, לקחת השקלים שמהותם מספר, ולתת להקב"ה דוקא מחצית ולא שלם, להורות מהות המספר דקדושה [בח"י שקל הקודש] המתייחד אל הבורא יתברך, כמו שני חצאים הנעשים אחד, כך כל חלקי המספר נעשים מציאות אחד, כמו תתקצ"ט הנעשים א', משא"כ מספר של בשר ודם הוא כמו שלוקחים כמה דברים שלמים שכל אחד שלם בפני עצמו עם צורה ומהות נשמה מיוחדת משלו, וכשעושים מהם מספר הרי מסלקים הנשמה וצורה המיוחדת של כל פרט ונחשב למיתה ח"ו, אבל בקדושה הוא להיפך שהמספר מחבר חצאים והופכם למהות אחד באמת, מצד הנשמה האמתית של אחדותו יתברך השוכנת בתוכם, שזה ענין המשכן שמתאחדים בו מאה האדנים וכו'.

הספירה אצל הבורא וסוד המתקלא

וסיבום הדברים, שאצל הנברא הספירה היא הסתכלות של רבוי, ואצל הבורא הספירה היא חיבור החלקים לשלמות אחד. וזה סוד המתקלא דהיינו שקל הקודש, שהיא תיקון העולמות לאחד החצאים כגון דכר ונוק' חסדים וגבורות לעשותם שלמות אחד, בדוגמת מאזנים השוקלים דיוק גמור, כך אצל הבורא יתברך הכל מושלם בדיוק גמור. וזה כח הברית הנקרא בספר יצירה לשון חק המכריע בין שני הצדדים הזכות והחוב.

ענין חידוש השקלים בראש חודש ניסן

המספר שבזמן ואחדות בשם הוי"ה

והנה מצות מחצית השקל זמנה בכל שנה קודם ראש חודש ניסן, שאז צריכים לחדש ולהביא מתרומה החדשה, ומטעם זה צוו להכריז על השקלים באחד באדר.

והנה המספר בבריאה קיים לראשונה בחלקי הזמן, יום אחד יום שני וכו', כי הזמן הוא המציאות הנפרדת הראשונה בבריאה שנתחלקה לפירורים, כל פירור זמן עומד בפני עצמו נפרד מהזמן השני, ולעולם אי אפשר להיות שני חלקי זמן יחד, ולכאורה שם אחיזת שיא הפירוד של הבריאה. וזה צורת הנהגת מעשה בראשית שאם יספרו את הזמן יראו אותו כנפרד אלא שהבורא יתברך מאחד תמיד חלקי הזמן כולם כי הוא ית' היה הוה ויהיה והווייתו מחיה את כל חלקי הזמן המתהוים ממנו והוא ית' מאחדם. אבל הנבראים מצדם אין להם כח לחבר חלקי הזמן.

יציאת מצרים מוציא מפירוד הזמן לאחדות

והנה ביציאת מצרים העלה הקב"ה את כלל ישראל וחיברם אל אחדותו שלמעלה מהזמן, ע"י שינוי מעשה בראשית שהיה ביציאת מצרים, שנתבטל לשם הוי"ה ב"ה שנתגלה אז, ונתאחדו בני ישראל בשם הוי"ה. ומצוה ראשונה שצוה הקב"ה את כלל ישראל, הוא החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם וכו', שצוה לבני ישראל למנות את הזמן מחודש ניסן שהוא זמן יציאת מצרים, כדי שיתעלו חלקי הזמן על ידינו ויתחברו ויתאחדו באור שם הוי"ה המאחדם, וזה ענין ההתחדשות, דהיינו שמתחיל תמיד מאחד, כי מתהוה יש מאין מאחדותו ית', וחוזר הזמן למקורו ומתחדש, כמו רבוי המספר החוזר לאחד ומתחיל מחדש.

הלילה והלבנה בגדר מספר והוא החצי החסר

ולכן נמסר לישראל המנין ללבנה דוקא, כי ע"ד שנתבאר במחצית השקל שהמספר דקדושה הוא כשני חצאים המשלימים זא"ז להיות אחד ולא שנים, כך יש במציאות הזמן ערב ובקר שהם שני חצאים להקרא יחד יום אחד, והוא ענין חמה ולבנה שהם שני חצאי ספירת הזמן, והלבנה מורה על פחיתות המספר של הנבראים שאין לו שום חיות כמו הלבנה שאין לה שום אור שתחשב בו לחלק מהנהגת הזמן שבבריאה, כי ממשלתה בחשכה שאז הכל ישן בלי חיות ובלי יופי וערך, ובחשכה כל הדברים דומים בשוה ואין מבחינים ההבדלים, כמו המספר המשוה הכל בלי להבחין ההבדלים.

המנין ללבנה הוא כח המספר החוזר להתחלה

אבל דוקא המספר הזה ניתן לישראל למנות ימים וחדשים, כדי להכליל ע"י מספר בהקב"ה, להכליל באחד שאי אפשר להשיג המהות, כי ישראל נמשלו ללבנה שאיננו אלא סופרים והקב"ה מחבר הכל אליו ונעשה נשמה לספירתנו. ולכן בלבנה יש צורת המחזוריות והחידוש, כעין המספר החוזר לתחלתו לאלף שהוא א' כנ"ל, להורות על אחדות הזמן מכח המחודש בטובו.

ר"ח ניסן זמן התאחדות הבריאה בבורא

ולבן א' ניסן הוא זמן השראת השכינה בתחתונים, כי אז שורה אחדותו יתברך בתוך הנבראים בבחינת והיה המשכן אחד שכל חלקיו נעשים איברים לאחדות אור השכינה, וזה משרה אור הקב"ה בבריאה כולה להתייחד בבורא, וזה כולל כל עבודת הקרבנות וכל הבירורים התמידיים בבריאה, כי הכל הוא חזרת הבריאה הנפרדת להתאחד בבורא, וכל זה מכח השכינה שבתוכנו. וכל זה נתגלה בנקודה של התחדשות הזמן, המורה על אחדותו.

השקלים בחודש אדר

ולבן הבאת השקלים שהוא חיבור החצאים שב'מקום' שייך לזמן ראש החודש הראשון שהוא חיבור החצאים שב'זמן'. ויתכן שעוסקים בזה בחודש אדר הרחוק ביותר מהאחד ויצא ביותר לרבו, אז צריכים כופר נפש ע"י נתינת השקלים שע"ז חוזרים המרובים ומתאחדים באמת, וגם זה מכח אחד באדר דהיינו ראש חודש. וכידוע ע"ז היה הצלת הנפש לעם הנדמה למפוזר ומפורד שיהיה עם אחד באחדות בבורא ית'.

המוציא במספר צבאם

ובזה י"ל סוד הכוכבים שהרבה הקב"ה צבאה של הלבנה להפיס דעתה על מיעוטה, כי רבוי הכוכבים מורה על כח המספר המסור ביד הקב"ה שהוא 'מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא' כי מצד בני אדם אם יעשו מספר מהכוכבים אינו כלום כי מספר הוא ידיעת המציאות בלבד ואינו נחשב ידיעה כלל לגבי הכוכבים שכל כוכב גדול מכל העולם אלא שמגודל ריחוקו אי אפשר לאדם להשיגו, ואפילו למנות כולם בידיעת מציאות גם זה בלתי אפשרי, וזה מורה על כל מציאות המספר שאינו ביד הנבראים להשיג באמת [ומה שמבינים במזלות הוא בגדר אותיות שמציירים קוים ע"י חיבורי הנקודות זה לזה, אבל לעשות מספר מהכוכבים זה אי אפשר לבני אדם כלל]

אבל הקב"ה לבדו שברא את כולם המוציא במספר צבאם וכו' כי כולם צבאותיו עושים רצונו ומשמיים לאל אחד כמ"ש אלף אלפין ישמשוניה וכו' וזה סימן להתאחדות כל הנבראים מצד ספירת הבורא, ובזה ג"כ נמשלו ישראל לכוכבים שהקב"ה לבדו יודע מספר כולם דהיינו שמצדו ית' מחוברים כולם לשלמות אחד.

פיוס הלבנה חשיבות כל אחד מישראל - כי תשא את ראש

וזה מפיס את הלבנה במיעוטה, שהיא בחינת המלכות מדת המספר שנחשך מראית אורה ואין ניכר ואין נודע כלל לנבראים היופי שבמספר ונדמה כחסר חיות, וזה ענין נפילת המלכות בגלות שנדמה הרבוי לפירוד ואין מתגלה היופי שבמספר שהוא המלכות בתפארתה המראה איך הכל כלי אחד להאור שבו שהוא אור אחדותו ית'. והוא כשאין מבינים החשיבות הנפלא והשלם שבכל יחיד ויחיד מישראל שהוא עולם שלם ממש. והתיקון לזה מחצית השקל כנ"ל, וכדהשוו רז"ל הכתוב "זה יתנו" והכתוב "החדש הזה", ומכח זה יש בבני ישראל הארת השכינה גם בגלות אע"פ שאינו מובן באתגליא, שנמשלו ככוכבים

שרואים נקודה אחת ויודעים מרחוק גודל מעלתו, כך כל אחד מישראל נחשב עולם מלא עולמות שלמים אצל הקב"ה, אע"פ שלמטה נדמה למספר בלבד שאין נודע הערך המיוחד שבכל אחד.

צירופי אותיות וספר יצירה

אותיות ידיעת המהות

והנה האותיות עצמם הם ידיעת המהות ולא המציאות, ומה שאצל בני אדם אין מובן מהות האותיות זה מחסרון דעתם אבל באמת באותיות נמצא כל המהות של כל דבר בעולמות, ואם היינו יודעים מהות האותיות, היה אצלנו כל אות ואות תחילת וסוף הכל כי באותיות לבד מתבאר הכל.

ספירות פנימיות אין בהם אלא ידיעת מציאות

ובספר יצירה מבואר שהספירות הם עולם הפנימי והאותיות עולם החצון, ולכאורה קשה אדרבה הרי מספרים הם ידיעת המציאות שהוא חצוניות ואותיות הם ידיעת המהות שהוא הפנימיות, אכן היא הנותנת כי בעולם הפנימי אי אפשר להשיג המהות אלא ידיעת המציאות ולכן הוא ספירות, כי המהות הוא אור אין סוף השורה בהם ואי אפשר להגדיר הכלים שלו אלא בגדר ספירות שבאמת מהותם הוא אינסופי ואין אותיות כלל להגדירם ולכנותם בשם, אבל עולם החצון אפשר להשיג מהותו כי הם האותיות שבהם נברא כל העולם, וזהו כל המבואר בספר יצירה.

כנויי הספירות אינם מהותם בעצם

ומה שהספירות נקראים גם הם בשמות וכנויי מהות כגון בספר יצירה רוח רוח מים אש ודרום צפון וכו', או בלשון כתר חכמה בינה חסד גבורה וכו', באמת כל אלה אינם שמות העצם של הספירות, רק כדי לשבר אזנינו לפי ערכנו אין לנו דרך איך לכנות אותם אלא בשמות אלו, שהם מהות המשתלשלים ונמשכים מהספירות עצמם, וכגון אור מים אש הם היסודות המופשטים ביותר שיש לנו בעולם הגשמי שנוכל להגדיר בהם לפי ערכנו השגת מהות הספירות, אבל עצם מהותם הוא אין סוף וכל מה שמשיגים בו הוא רק בגדר מספר שהוא ידיעת המציאות בלבד ולא המהות, ובסוד המספר האלקי המיוחד כל הנמצאים ומחזירם לאחד ע"י אחדותו ית' השורה ומתייחד בהם ומייחדם.

האותיות חצוניות המושג

משא"כ האותיות הם החצוניות שבתוכם נתלבשו הספירות והם כבר בגדר השגה כל שהיא שמחכמות והשגות אלו משתשל ומתהווה כל מציאות הנבראים מכח צירופי האותיות וכו'.

הסתכלות בכל דבר בעולם באותיות ובספירות

ונמצא בהסתכלות ברוחניות האלקית שבכל מעשה בראשית, כגון כשרואה אילן עם פירות כגון תפוח, כשאדם חושב שהבין את המהות שלו נקרא אצלו אותיות כמו שנקרא ומוגדר בשם, אבל כשמגיע להשגה שלא השיג מהות הדבר אז קוראהו בשם ספירה פלונית כגון תפארת, שהאילן הוא תפארת או תפוח תפארת, ולא בגדר ידיעת מהות של תפארת כי גם זהו אותיות אלא כרמז לספירת תפארת

שהיא השגה שהדבר גבוה מהשכל ואינו אלא מספר, הכלול ומאוחד באחדותו ית' המאחד עשר הספירות ומהווה חלק מבנין הספירות שהוא אין סופי שכולו אחד שהוא בחינת מלכות לאור הא"ס ב"ה.

המספר אחד והאותיות רבים

כ"י עצם מהות המספר הוא 'אחד' וכל מספר ומספר נכלל להיות כל פרטיו אחד, וכל השנויים בין מספר למספר הוא רק ביחס בין זה לזה כשרוצים להבחין ההבדלים מי יותר ומי פחות, אבל מצד עצמו המספר הוא אחד שהוא השלמות.

והנה האותיות מצד עצמם בחצוניותם נחשבים מהויות נפרדות זה מזה, אבל באמת בפנימיותם ונשמתם הינם מאוחדים בסוד המספר הנ"ל, כי המספר בחי' ספירות הוא נשמת האותיות ואורם הפנימי הנחבא בתוכם.

האותיות כולם אלפין

וזה מובן בדברי מרן הבעש"ט זי"ע כמ"ש בתולדות (ויצא אות יא) "ושמעתי ממורי כי א' הוא סוד אלופו של עולם טמיר וגניז בגוי', ואות ב' הוא ב' אלפין, וכן ג' ג' אלפין, עד אות ת' ד' מאות אלפין. א"כ שורש אותיות התורה שקרוב יותר אל החיות הרוחני אור אין סוף הוא אות א', ואח"כ יורד והולך ומתלבש זה בזה, ונתרחק מן החיות, עד אות ת' שהוא מלכות שבמלכות, ששם מתלבש בתוך מחשבות רעות וזרות.

וצדיקיא שלוחי דמטרוניתא אינון לקשר א"ע אל האותיות ולהעלותן במחשבה עד מחשבה עליונה, ואז מעלה מתהום עד רום רקיעא את נצוצי השכינה שהי' בלבושים הנ"ל, שנק' זה לימוד לשמה, לכך זוכה לדברים הרבה, שיש כמה מדריגות בכל אות והוא מזכה להעלותן וזוכה עמהם ודפח"ח".

אחדות כל האותיות בסוד מספר

הנה בזה מלמדנו שהאות ב' אינו דבר בפני עצמו אלא מכח שני אותיות א' המצטרפים נעשה ב' וכשמצטרף עוד א' נעשה ג' וכן הלאה, וזה מלמד שבסוד מהות האותיות כולם אחד ולא נפרדים, דהיינו שבעומק האותיות יש תכונת המספר שכולם שוים והכל אחדות אחד. ובזה יתבאר לנו הסתכלות אחרת בדבר צירופי האותיות כי יחודי האותיות כתכונת חיבורי המספר, כי שני אותיות המצטרפות לתבה אחת נעשים אחד ממש, כדנתבאר בספירה דקדושה האלקית שהם חלקים המתחברים ונכללים באחד, ועד"ז כל כח צירופי האותיות הוא הכח לכוללם בהשראת האחד הפשוט ית"ש המחיה אותם והוא הנקרא שותף השלישי המזווג ומייחד ומזה בנין כל הבריאה וכל העולמות מעשה בראשית ומעשה מרכבה.

כל התורה תיבה אחת

והוא כמובא מהרב המוכיח בשם הבעש"ט 'שכשיבוא משיח במהרה בימינו, ידרוש כל התורה מרישא לסיפא על כל הצירופים שבכל תיבה ותיבה, ואחר כך יעשה מכל התורה תיבה אחת ויעלו צירופים

לאין מספר וידרוש על כל הצירופים' (תשואות חן, בעש"ט בראשית א). והוא ע"ד המבואר בזוה"ק כי אורייתא כלא שמא חד דקוב"ה,

ובן כתב הרמב"ן בהקדמת פירוש התורה "עוד יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה וכו' ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה בענין הזה שהזכרנו, היה שהיתה הכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות, והי' אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות, ותקרא על דרך קריאתנו בענין התורה והמצוה. ונתנה למשה רבינו על דרך קריאת המצות, ונמסר לו על פה קריאתה בשמות".

צירוף הוא חיבור אותיות נפרדות לאחד

מזה מבואר שבאמת הכל אחד כי התורה היא אחדותו ית' כמ"ש בזוה"ק קוב"ה ואורייתא חד, אלא שאצלנו נראה כדבורים נפרדים, ובאמת הכל צירוף אחד, ולמדנו שהצירוף הוא יחוד שנעשה הכל אחד ממש, ומתבאר עוד יותר לפי הנ"ל שגם בשורש היה הכל אחד כי הכל יצא מאות א' וממנו נתרבה לכל האותיות ואח"כ נעשים צירופים עד שחזור הכל לצירוף אחד גדול ונכלל הכל באחד כמו במקור שהיה א', אלא שנתגלה תפארתו ע"י רבוי הצירופים השונים שכולם נשתלשלו מכח המספר דהיינו כח הרבוי שנעשו שני אלפין שלש אלפין וכו' עד שנתרבו לרבוי עצום של אופני צירופי אותיות אין מספר, כמבואר בספר יצירה רבבות אלפי הבתים הנעשים מכ"ב האותיות עד שאין הפה יכול לדבר וכו' וכח הצירוף לעשות הכל אחד, וזה גילוי מלכותו יתברך.

ספר הוא יחוד צירופי אותיות

וזה סוד ספר וספור, אע"פ שהוא מאותיות שהוא ידיעת מהות, יש בו הבחנת ספירה, כי ספר התורה הוא צירוף הכולל ומייחד כל ס' רבוא אותיות התורה כשנעשים תבה אחת שעולה צירופיו לאין מספר והכל אחד כסוד המספר הנעשה דבר אחד שלם כנ"ל, והם הם ששים רבוא נשמות ישראל שכל אחד לבדו הוא עולם מלא שתלויים בו עליונים ותחתונים, כי כל אות ואות וכל קוץ וקוץ תלויים בו הרבה עולמות וכו' כי באמת בכל פרט יש הכל כיון שהוא אחדות יש בכל אחד הכל, כי אין הפרט נפרד מהכלל, וכל הפרטים יחד נעשים חיבור אחד שלם כי אינם נפרדים, שכל הפרטים הם אחד וממילא מה שיש בכלל יש בפרט וכו'. וזה ענין ספר, ככח המספר שנעשה הכל שלמות אחד, ואם חסר אות אחת חסר כל הספר, וכך ענין הספור.

כתר מלוכה של האות השולטת בצירוף

ובזה יבואר דברי הספר יצירה בסדר צירופי הבתים שלש אבנים בונות ששה בתים וכו' שאמר על כל אחד מכ"ב האותיות המליך אות א' באויר וקשר לו כתר, המליך אות מ' במים וקשר לו כתר, וכן אמר על כל האותיות, ופירושו כי האות הראשונה בכל צירוף היא המליך שהקב"ה קשר לו כתר למלוך על שאר האותיות שבתבה. ולכאורה תמוה מדוע יחשב הראשון מלך ומהו ענין הכתר.

מלוכת האות כמו מלוכת המספר הכולל

אבל לפי הנ"ל שסוד צירופי האותיות הוא באמת כסוד המספר והספירות (המבואר בפרק א' דס"י) והנה במספר נתבאר שהסכום הכולל הוא העיקר וכל השאר אינם אלא הפרטים, וכגון שאומרים שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים, שבודאי העיקר הוא שש מאות אלף, והשאר הוא השלמת הפרטים, שהרי מטרת המספר להגיע לסכום הכולל, ובפרט בשלמות המספר שחוזר הכל לאחד כי אֶלֶף הוא אֶלֶף וכן אלף אלפים חוזר שוב לאֶלֶף וכן לעולם, ובודאי שאר הפרטים בטלים וטפלים לגמרי ונכללים בסכום הכולל שהוא האלף אלפים, הנה כן הוא ממש בצירופי אותיות שהיודע מהות האותיות ועוצם חיבורם בצירוף, באופן שכל צירוף הוא שהאותיות שבו נכללים באחד,

ממילא ודאי האות הראשון (כשהוא משורש התבה) הוא הכולל האחד והשאר הם הפרטים הנכללים בו, ובזה מתפרש כמין חומר 'המליך וקשר לו כתר' כי אות הראשון הוא המליך המייחד את כל העם שהם שאר אותיות שבתבה וכולם נכללים בו כסוד כתר המליך שהוא היחידה שבו שורה אור הא' אלופו של עולם והכל נכלל בו בנקודה אחת, ואע"פ שמוכרח לצירוף שאר האותיות ג"כ כדי לפרש התבה, הסוף הוא שנכללים באחד, והראשון הוא הכתר כמו במספר שהראשון הוא הכולל.

ספר יצירה אותיות וספר תורה צירופים

והכלל שהמשכת גילוי אור הספירות באותיות הוא ע"י צירופי האותיות בסוד המליך וכו' והנה בכלליות ספר יצירה עוסק באותיות לבד המחיים כל מעשה בראשית וזה קיים מאברהם אבינו ע"ה גם לפני קבלת התורה, אבל ספר התורה הוא התגלות צירופי האותיות דיקא, שהם כל דברי התורה, בחינת ספר הספירות שבאותיות, שמתייחדים האותיות ומגלים אחדותו ית', והוא בחינת מעשה מרכבה בערך לבחינת מעשה בראשית שהם אותיות נפרדות קודם צירופם.

חיבור מעשה בראשית ומעשה מרכבה – באותיות וספורים

האותיות הם פנימיות מעשה בראשית

יש להגדיר בכלליות אחד מגילויי מרן הבעש"ט זי"ע בעולם, כי הנה אופני גילוי אלקותו יתברך בעולמות בכלליות הוא מעשה בראשית שהוא חצוניות העולמות, ובמתן תורה נתגלה פנימיות העולמות שהוא מעשה מרכבה, והנה מהות התורה אינו אלא צירופי אותיות מכה רל"א שערים של צירופים וכו', שבזה שורה ומתגלה הנשמה והפנימיות שבתוך האותיות. אבל עצם האותיות לפני שמצטרפים בצירופי אותיות הם קיימים במעשה בראשית ובהם ציור כל הבריאה כמבואר בספר יצירה, והם כממוצע בין הפנימיות לחצוניות, כי הפנימיות היא התורה והחצוניות הבריאה והפנימיות שבחצוניות הם האותיות שבבריאה.

האותיות מהברים חצוניות העולמות לפנימיות

ובפשטות כדי להרים את העולם להקב"ה צריך ללמוד תורה שהיא חיות כל הבריאה שהקב"ה הסתכל בתורה וברא העולם וכולם בחכמה עשית, אבל יש ענין נוסף לעסוק במיוחד באותיות מצד עצמם, כי אותיות כבר היו קודם מתן תורה, ומכיון שצריך לקשר כל מעשה בראשית עם כל מציאות אומות העולם (שזה צורת העולם קודם מתן תורה) אל הפנימיות, שהוא העלאת נצוצי הקדושה שבכל דבר ולייחד כל הדברים להשי"ת, הדרך לפעול כן הוא באמצעות האותיות שבכל דבר, שבו מתלבש חיות האלקות בכל דבר, והאותיות מתקשרים בתורה שהיא הפנימיות, אבל עצם האותיות כמו שהם בהיותם מלוכשים עדיין בחצוניות העולם הם הפנימיות שבחצוניות ומכוחם מתעלה הכל ואח"כ מתחבר דרך הצירופים אל התורה ונכלל במעשה מרכבה.

הראשונים העלו החצוניות ע"י התבוננות בפלאי הבריאה

ובמקום זה מבואר בראשונים ענין ההתבוננות במעשה בראשית לראות גדלות ה' ורוממותו ולבוא לאהבתו ויראת רוממותו ית', כדכתב הרמב"ם (בהל' יסוה"ת פ"ב ה"ב ופ"ד הי"ב), והענין הוא לראות האלקות גם במעשה בראשית כדי לתקן גם החצוניות שזה מהמטרות העיקריות של התלבשות נשמתנו בגוף כדי להראות ידיעת השי"ת בכל הענינים הגשמיים, כי נפלאות הבריאה מביא כפשוטו התפעלות לכל אדם אפילו הפשוט ביותר אפילו עמי הארץ, אין מי שלא יתפעל מנפלאות הים והיבשה ההרים והגבעות הרקיע וכוכבים וכו' וכו'.

הבעש"ט קשר החצוניות ע"י האותיות

והבעש"ט לימד לראות האלקות שבחצוניות ע"י התבוננות בהאותיות שבכל דבר, לא בחכמת מעשה בראשית שהוא חצוניות דחצוניות אלא באותיות שבהם שהוא פנימיות דחצוניות, כי כל דבר בעולם אינו אלא אותיות ועי"ז בא לדביקות בה' מכל דבר ובכך מעלה ומייחד כל דבר להיות כסא לקדושה ולהתקשר במעשה מרכבה, ובזה עסק לקרב כל פשוטי העם שגם הרחוקים מהתורה יוכלו להדבק בהשי"ת ע"י שהאיר האותיות שבכל דבר, שבזה מכניס כל דבר אל הקדושה.

פלאות בכח האותיות והאלפין

וזה ענין הנפלאות שהיו פועלים ע"י צירופי האותיות והכל ע"י האמונה והדביקות באותיות המחיים כל דבר, וי"ל בסוד פלא היוצא מאות אלף שהוא אלופו של עולם כלל האותיות שבכל דבר שאינם אלא אלפין כנ"ל ובוזה פועלים נפלאות להפך דבר לדבר, כי א' הוא בחינת האין שבו מתהפך בחזרת הדבר לשורש חיותו וכו' (ובפרט למשנת שאות א' שוה משני הצדדים וזהו ומפליא לעשות שמחבר הפכים), כמבואר כל זה בספרי תלמידי הבעש"ט ז"ל.

ספורי צדיקים בסוד ספר וספור

עוד מצינו בדבריהם ז"ל חידוש בענין העסק בספורי צדיקים, שלכאורה בדורות הקודמים לא ראו עסק כזה והבעש"ט חידש ענין זה של הספורים, וי"ל שהוא בסוד 'ספור' האמור בספר יצירה והוא ענין האותיות הנמצאים בכל דבר, וע"י ספור המאורע מתגלים האותיות המחיים אותו ונעשים צירופים חדשים, שהוא החיות והנשמה של הדבר, שהצדיקים מחיים כל דבר שנעשה בעולם ומביאים אותו לחיות תורה ועבודת ה'.

מעשה מרכבה במעשה בראשית

ומובא (שיש"ק פולין): "הר"פ מקאריץ ז"ל בהזכירו איזה דבר מר"ר איציקל מדראהביטש ז"ל סיים בדבריו שעסקנו כעת במעשה מרכבה, כי במדרש איתא שסיפורי הצדיקים חשוב כאלו עוסקים במעשה המרכבה". והנה זה חידוש גדול שספורי צדיקים דיקא הוא מעשה מרכבה, וי"ל שהספורים מחברים מעשה בראשית למעשה מרכבה כי האותיות שבבריאה הם מעשה בראשית דהיינו מעשה הקב"ה המחיה כל דבר הנעשה בעולם והצדיקים מרכיבים בו ביחודיהם הפנימיות דמעשה מרכבה ומתלבש במעשה בראשית.

האבות הן המרכבה ומהם נעשו ספורי התורה

וי"ל עוד כי התורה הק' בפרט בספר בראשית מלאה בספורי מעשי האבות הק' שהן הן המרכבה כידוע מדברי חז"ל והרי מעשי אבות הן הן ספורי צדיקים והן הן מעשה מרכבה המבוארת בתורה הקדושה. וכן כל המעשיות שבתורה ממה רבינו ע"ה הכל מעשה מרכבה שהרי משה רבינו מרכבה להשי"ת ודאי, ותלמידי חכמים שאפילו עלהו שיחת חולין שלהם כולו תורה כשהם מספרים עושים מעניני העולם תורה ונכנס בגדר קדושת מעשה מרכבה ממש.

כהונה ולחם

אהרן הכהן וכהן מדין

ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים. הנה אהרן הכהן שייך לאכילת לחם, כאמור באכילת קרבנות וכגון בלחם המלואים שנצטווה מיד בהקמת המשכן לאכול לחם. ויתרו נקרא כהן מדין, כהן לעומת כהן, עמו בא אהרן לאכילת לחם.

ירידה למצרים בלחם

והנה יעקב ובניו יורדים למצרים הכל בלחם שע"י יוסף, שאכל עם השבטים לחם, ויכלכל יוסף את אביו ואחיו וכל בית אביו לחם לפי הטף, וכל הירידה למצרים היתה רק בלחם. ויוסף עצמו ירד למצרים בענין לחם ואצל 'כהן און' דיקא שנאמר בו 'כי אם הלחם אשר הוא אוכל', ושם אצל הכהן דקלי' היה יוסף ומברר ומוציא סוד הכהונה ואכילת הלחם משם, ולכן כל עסקו אח"כ היה אודות הלחם לכל הארץ. כי הכהונה היתה בבכורות ועברה בירושה מאברהם ליצחק ומיצחק ליעקב ומיעקב ליוסף, ורק אח"כ נבחר שבט לוי ואהרן. וכן נזכר שם הכהונה ביוסף כמ"ש 'רק אדמת הפהנים לא קנה פה חק לפהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה. היינו לחם חוקם, שאוכלים לחם משולחן פרעה, כמו הכהן שאוכל משולחן גבוה, כי יוסף היה במדרגת כהן דקדושה שיש לו מעלת הלחם, אלא שהיה מלוכש בשולחן המלכות של פרעה.

משה גואל בלחם

ובמצרים אכילת הלחם הוא בגלות, לחם עוני, וכמ"ש כי תועבת מצרים לאכל את העברים לחם. וכשמתחיל ענין הגואל, נאמר ענין כהן מדין שיש לו שבע בנות ומיד 'קראן לו ויאכל לחם' ופרש"י מלשון הלחם אשר הוא אוכל, ויש להבין שהלחם הזה רומז לכל ענין הגאולה שהוא אכילת לחם הכללי של משה, כמו שהירידה לגלות מצרים היתה בלחם כך ההוצאה ממצרים ע"י משה היא בחינת אכילת הלחם של משה, והיינו כי כנסת ישראל היא בת זוגו של משה ונקראת לחמו כידוע.

יציאת מצרים בלחם

ויציאת מצרים הוא עם לחם מצות דיקא, הרי מוכח שהלחם הוא נקודת היציאה ממצרים. שהיציאה היתה בקדושת בכור, שהיא היתה אז הכהונה, שזהו קדש לי כל בכור, קדושת הכהונה, ובכך יצא ונתקדש הלחם של כלל ישראל, בבחינת בכורים ראשית תבואתה.

כהונת מלכי צדק

והנה כהונה ראשונה נזכרה בתורה במלכי צדק או אברהם והוא כהן לאל עליון, הוציא לחם ויין, הרי לחם עם כהונה. ושם במלחמות המלכים שורש ענין המלכויות שהוא כל הגלות והגאולה ועל כן נסמך לברית בין הבתרים שבו נתגלה כל גזירת גלות וגאולה.

לחם מן השמים

וביון שכלה הלחם שהוציאו ממצרים, אז החל בזכות משה להמטיר לחם מן השמים, שהוא ממש משולחן גבוה כפשוטו, ונעשו כלל ישראל כהנים כמלאכי השרת. ואז בא כהן מדין, ומיד ויבא אהרן וכו' שהוא הנבחר לכהן לדורות, וכל הכהונה לדורות היא הלחם כמ"ש 'פי את אשי ה' לחם אלהיהם הם מקריבם ויהיו קדש. וקדשתו פי את לחם אלהיה הוא מקריב. לחם אלהיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל. וראה בדברי החתם סופר בענין אכילת מן עם יתרו.

הלחם הדעת

ויענין הלחם הוא הדעת של אדם שהוא כח המחבר, כי אין דבר מהמאכלים העשוי מחיבור כמו הלחם שבו תלוי דעת האדם ולכן עשיית הלחם גם הוא מוכרח להיות מדעת האדם ואינו נעשה מאליו בשום אופן, וכל מטרת האכלת המן היה להאיר בבני ישראל הדעת דשם הוי"ה כמבואר בפסוק: וּבְבִקְרָתְשִׁבְעוּ לָחֶם וַיִּדְעֻתָם כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם: וכתוב: וַיֵּאָכְלֶה אֶת הַמָּן אֲשֶׁר לֹא יָדְעֻתָ וְלֹא יִדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעֶךָ כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי ה' יִחְיֶה הָאָדָם. וכן נאמר ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם וכו', שהלחם הוא הדעת בבחינת והאדם ידע, וזהו 'עץ הדעת' למאן דאמר חיטה היה. והדעת הוא משה כידוע שהוא האיר הדעת מן השמים לכלל ישראל והוא הלחם מן השמים.

לחם מן הארץ מטרוניתא

ובנגד זה יש מדרגת אהרן שושבינא דמטרוניתא שעניינו לחם מן הארץ דיקא, שהקרבנות נעשים מהצומח מלמטה דיקא שהם הבריורים שמעלים ממטה למעלה, ואחר שמעלה אותו לגבוה חוזר ואוכל משולחן גבוה, וכמבואר ע"ד הפשט בענין התרומות שנתן הקב"ה מכ"ד מתנות לאהרן ובניו, שהישראל מרים אותם לגבוה להקב"ה והוא ית' נותנם לכהן, ולא כמעשר ללויים שהישראל עצמו נותנו ללוי במתנה.

חיבור הפכים מעלה ומטה

ושלמות הלחם באהרן שהוא מחבר נשמה וגוף וזה עיקר מטרת הלחם לשון מלחמה, לחבר הפכים נשמה וגוף, וכנגד משה שהוא לחם מן השמים מצד הנשמה מופשט לגמרי מגופניות, יש לחם מלמטה לחבר נשמה בגוף דיקא, וזה מעלת הכהונה ומדת אהרן האוהב שלום.

אכילת גן עדן ובוזעת אפך

והנה אדם הראשון נברא נשמה בגוף כדי להביא חיבורם בשלמות, וזה ע"י האכילה, ובגן עדן היה בצורת כהונה שאוכל משולחן גבוה, וכיון שחטא באכילת עץ הדעטו"ר במקום עץ החיים, כי היה צריך הדעת להכלל בעץ החיים והוא הפריד הדעת מהחיים, וזה גרם 'בזעת אפך תאכל לחם' שבמקום לאכול משולחן גבוה כאכילת כהנים ואכילת מן צריך לעבוד בעצמו ללחם, וזה היה קלקול האכילה עם קלקול הבגדים עלי תאנה וכתנות עור וכו'.

הכהן כחוזר לגן עדן

והכהן הוא החוזר לגן עדן בבגדי כתנות אור לכבוד ותפארת, ואוכל לחם אלהיו משולחן גבוה, תערוך לפני שולחן, לא בזעת אפך. והיא צורת אכילת שבת, שאוכלים מלחם ה', והיא חיבור נשמה וגוף, התכללות עץ הדעת בעץ החיים. וזה סוד היחוד משבת לשבת (המבואר בזהר יתרו בפסוק זכור את יום השבת וכו') דהיינו האכילה כאמור בלחם הפנים חם ביום הלקחו משבת לשבת.

כהונה ולחם מבירור הגרים

והנה מיתרו דיקא נתברר ענין הלחם, כי הלחם שהוא סוד הכהונה נעשה תמיד מבירורים, שהוא דעת המתברר מתוך הסט"א כמ"ש עתה ידעתי כי גדול הוי"ה וכו'. ומכיון שהלחם נעשה תמיד מבירורים של 'בזעת אפך תאכל לחם' הנה מהזעת אפך של שעבוד מצרים בלחם עוני זכו ללחם מן השמים, כי מכל סבלות מצרים נעשה תורה ממש, שמהגלות והסתר כשנתהפך בגאולה נעשה ממש השגות אלקות.

והגרים היינו בירורי האכילה מגוף לנשמה. ועי' לקו"מ (ח"ב ח' א) שהגרים ויתרו נעשו ממה שהסט"א מקיאה מה שבלעה מהקדושה ומקיאה גם עצמות חיותה, והוא בחינת מזון הנשמה שנבלע בגוף וחוזר והופך מזון הגוף לנשמה, כמו שהנשמה מתקיימת בגוף מכח המזון הגופני, כך נשמות ישראל מתגלים דוקא מכח גרים היוצאים מגוף המזוהם הנהפך לקדושה.

והנה יעקב הוציא ובירר ממזונא דגופא למזונא דנשמתא ע"י לחם ונזיד עדשים שנתן לעשו כדי להוציא מעקב עשו בירורי הלחם, ומשם הכח שעשה לחם ומטעמים לאביו וקבל ברכת ויתן לך האלהים מטל השמים היינו המן היורד מן השמים ומשמני הארץ היינו המוציא לחם מן הארץ.

ואתם תהיו לי

בנגלה הכל לצורך האדם התחתון

יש שתי לשונות בכלליות ענין העבודה בתורה ומצוות, והם לשון הנגלה ולשון הנסתר. שבנגלה המדובר הוא בכל התרי"ג מצוות אודות האדם שבעבורו ניתנו התורה והמצוות לטובתו ותמיד מתפרשים כל האזהרות שצריך לשמור ולקיים הכל לטובת האדם והצלתו והכרח קיומו ומעלתו ורוממותו, בין מצד שהבורא ית' חפץ לגמול חסד עם בריותיו ובין מצד חובת בריותיו בהכרת הטוב וזהו שלמותם של הנבראים המכירים בטובתו של מקום, ועכ"פ הכל סובב על שכר ועונש, וכן הוא המשמע בנגלה של פסוקי התורה על שכר ועונש ובחרת בחיים למען תחיה וכו'.

בנסתר הכל לצורך גבוה יהוד קובהו"ש

ובנסתר המדובר הוא שהכל צורך גבוה (ועי' ספר הדע"ה פתיחה לחלק ב') ותמיד הכל סובב רק כמה תועיל כל מצוה בעבור הקב"ה לייחד שכינתו אליו וכו' והפסד עבירה נמדד לפי שיעור הנזק שיגרום כביכול למעלה בהפסד השלמות שיוכל להיות בשמותיו ית' לולי החטא ובחילול והשפלת שמות הקודש ח"ו, ומדה טובה מרובה גודל הנחת רוח ותענוג ושעשוע בתוספת אור ושמחה וחדוה הגורם אליו ית' כביכול שמקדש שמו וכו', והכלל שהכל בעבורו ואין מדובר מענייננו כלל וענין שכר ועונש אינו מדובר בעסק התורה והעבודה אלא רק איך יסובב כל דבר את התיקון למען שמו ית', באופן שכל מציאות השכר והעונש הוא רק מרוב חפץ ורצון הבורא ית' שיקיימו תורתו למלאות רצונו ויחודו.

והרבה מן הפסוקים מורים על כך שעבודתנו לשמו יתברך בשבילו ובעבורו, אמנם בכל פסוק אפשר לפרש באופן החצון והנגלה ובאופן הפנימי הנסתר, כי הם שני גישות כלליות בכל דבר איך ללמוד ולפרש.

ושמרתם את בריתי והייתם לי

והנה המקום שלקח הקב"ה את כלל ישראל להיות שייכים אליו לעולם באופן שכל חיינו בעבורו למען שמו ולצורכו כביכול, הוא במתן תורה שבו מפורש (בהסתכלות הפנימיות) היסוד הזה, מיד בתחלת הדבור אל משה בהר סיני, אתם ראיתם וכו' ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. הנה נאמרו כאן כמה לשונות בהדגשה "לי" ובפרט "ואתם תהיו לי" כלומר אני נותן לכם הויה חדשה שתהיו לי בשבילי, וזה יהיה כל מציאותכם, לכהן לי, ולהיות ממלכה שלי להמליכני, ולהיות גוי קדוש שלי לקדש שמי.

ויקחו לי ועשו לי

ואכן מיד אחר מתן תורה מתחיל הפרשה ויקחו לי תרומה, שהכל להביא השכינה לו יתברך כמ"ש ועשו לי מקדש, וזה כל ענין התורה (וזהו לפי הזוה"ק ויקחו לי תרומה תורה מ'), וכן בפרשת תצוה לכהנו לי, ועד"ז כל מצוות התורה. וזה הכלל שכל מעשינו הם בירורים לא לתקן ענינים שנפלו ונפגמו מצד הנבראים אלא לתקן עולמו של הקב"ה העולמות שהכין טרם כל יציר נברא כדי שנבוא אנחנו ונתקן אותם ונעשה לו ית' נחת רוח. וכל הזוה"ק וכתבי האריז"ל ודרכי הנסתר האמתי באים רק לבאר ענין זה.

האמונה שעבודתנו צורך גבוה

אך קשה מאד לאדם להאמין בזה, כי הוא רחוק מאד משכל האדם לדעת שהוא עושה ממש נחת רוח להקב"ה במעשיו ורצונותיו הפשוטים כמו שהוא ממש, והקושי הוא כי אין דוגמא ומשל לדבר זה בעולם התחתון שנוכל לסבר אוזן האדם שירגיש כן, שהרי אין מציאות בעולם מי שאינו זקוק כלל לקבל טובות ואעפ"כ חפץ באמת בכל לבו שיגמלו עמו טובות. ומה שמבואר בספה"ק כמה משלים מענין הבן המשתעשע ומתענג מהקטנות של בנו וכו' עדיין קשה מאד להשמע לאדם שכך הוא כפשוטו שהקב"ה משתעשע בעבודתו,

ולזה צריך אמונה עצומה וחזקה, וזה כל עולם הנסתר שכולו רזא דמהימנותא. ומטעם זה שפת הנגלה הולך על הרוב שבו הכל אודותנו וסביבנו כי שם אין צריך כל כך אמונה, כי יראים לדבר מהשפה הגבוהה שהעבודה צורך גבוה, אבל זהו ההסתכלות הרצוי יותר מצד הבורא יתברך, והיא הסתכלות כללית על כל דבר בעולם. ה' יזכנו להאמין ולחיות בהסתכלות הזאת באמתו ובאמונה שלמה.

סוד אורות וכלים - לאור דברי הלשם באדה"ר

אחר כל דברי הלשם בביאור כל ענין חטא עה"ד בספר הדע"ה ח"ב דרוש ד' ובפרט מענף כ' ואילך, יש לבאר היוצא בתמצית הדברים שם, בשים לב לנקודות מסוימות המתבארות בדרוש הנזכר.

הגדלת הכלי קודם קבלת האור

הנה הטעות הראשונה של אדה"ר היה מה שבמחשבתו הגדיל את הכלים כהכנה לצורך קבלת האורות דמוחין דאבא, ובזה גרם להחשיך הכלים ולסלק האור היפך מכוונתו. כי לא היה לו להגדיל הכלים קודם המשכת האור, אלא היה לו לפעול באתערותא דלתתא לגרום שימשך האור מלעילא ומכח השפעת האור מלמעלה ממילא יתגדלו הכלים מכח האורות.

מה קודם ארון או משכן

והשוה ענין זה לוויכוח משה רבינו ע"ה ובצלאל בענין מעשה המשכן, שבצלאל הקדים המשכן לפני הארון כדי להקדים הכלים לפני כניסת האור שהוא הארון, אבל הקב"ה צוה למשה תחלה הארון האור ואח"כ המשכן הכלים. והיא שאלה כללית ויסודית האם האורות נמשכים לפי כח הכלים להכיל או אדרבה הכלים מצטיירים לפי כח האור הנמשך בהם. ועכשיו ההנהגה בעולם הוא שהאורות באים לפי הכלים, אבל לעתיד תהיה ההנהגה שהכלים מתגדלים מכח האורות.

מכח אור הגנוז היה לו לקבל אורות לפני כלים

ואדה"ר עצמו נברא באופן שהכלים קודמים אל האור, כי תחלה נצבר עפרו מן האדמה ואח"כ ויפח באפיו נשמת חיים, וזה גרם לו לחשוב שהסדר צריך להיות כן תמיד להקדים הכלים להאור, אבל בזה טעה כי זכה אדה"ר להאור הגנוז ונתעלה למדרגה גדולה ונוראה מאד, כמבואר שם באורך¹, והיה מוכן אז להמשיך המוחין דחכמה ומוחין דפנים והוא התגלות אור הגנוז בשלמות וזה נמשך באופן דמלעילא שהאורות קודמים לכלים, ובזה טעה והתנהג כמנהג העולם בלי אור הגנוז שהכלים קודמים, וזה פגם וחושך לגבי מדרגת אור הגנוז, וזה היה התחלת כל פגמי חטא עץ הדעת במחשבתו של אדה"ר.

הארת היחודים מלעלא

ומזה יש ללמוד האופן איך הקב"ה מאיר לאדם האור הגנוז השייך ודאי גם אצלנו מאז שהקב"ה נתן לנו התורה וקירב אותנו ליחודו שיש לנו חלק ביחוד השלם הנעשה לעתים ידועים כגון בשבתות וימים טובים וכן בכל זמן שיש יחוד לפי ערך, דהיינו בכל תפלה וכו' ובכל אופן של יחוד שיש בעבודת בני ישראל,

¹ תמצית הדברים כי עמדה אז נשמתו במדרגת זיהרא עלאה א"א דאצילות של עכשיו שאז היה שם מדרגת נר"ן דאצילות וכו', כי ז"א היה במקום א"א וקיבל מוחיו מישסו"ת שהיו במדרגת גולגלתא וכו' ואילו היה מקבל מאו"א עלאין היה זוכה לאור הרדל"א והיו מתייחדים חו"ג דעתיק בשלמות, שהיה מזדכך קרומא דאוריא שהוא המסך המבדיל בין הדעת דרדל"א להמוחא סתימאה, והיה נמשך אור הדעת דרדל"א שהוא אור הגנוז באתגליא, שזה היה אז המשכת המוחין דפב"פ דגדלות שני, והיה התיקון השלם וביעור הקלי לגמרי מכל העולמות, והיו זו"ן ביחוד תמידי פב"פ כמו לעתיד. וגופו דאדה"ר היה גם הוא במדרגת זו"ן דאצילות של עכשיו ששם עמד אז יצירה ועשיה, והגיע גופו עד בינה דאצ"י שהיה אז מדרגת בריאה וכו'.

אין יחוד אלא מכח מוחין דאבא גדלות ב'

שהכלל הוא תמיד שאין יחוד אלא מכח המוחין דחיה גדלות שני דאותו הערך ואותו הפרט עכ"פ, שהם המוחין דפנים שלו ומכוחם נעשה היחוד במדרגה ההיא, והיא התנוצצות אור היחידה שאינה מתגלה אלא באמצעות התלבשות באור החיה החכמה, כי יחידה היא אור שאינו מתלבש בכלים דהיינו שאין אדם משיגו בשכל, אבל באמצעות החכמה שהוא מקיף החוזר כנודע שיש לו איזה שייכות ונגיעה עם הכלים, על ידו אפשר להשיג אור היחוד,

חיה יחידה מעל גבול הכלים

כי באמת אין שום יחוד אלא מכח שנפתח אור החיה יחידה ועי"ז יוצאים מהגבולות המפרידות ומבדילות בין הזו"ן ומזדכך המסך המבדיל ביניהם ונעשים אחד, בבחינת והיו לבשר אחד, והנה אור הזה המתנוצץ לצורך היחוד הוא הנקרא אצלנו אור השותף השלישי והוא אור הגנוז וטעם עץ החיים הנפתח בחסד עליון והוא אור הפנים הפועל את היחוד.

החיה היא מתנה שלא בשיעור הכנת המקבל

והנה הדרך של התגלות הארה זאת של החיה יחידה הוא דיקא באופן של מתנה מלמעלה שאינו כפי הכנת מח האדם מצדו מלמטה, וכערך הגדרת החילוק בין מוחי אחר למוחי פנים או בין מוחי ישסו"ת למוחי או"א עלאין, שהאחור והבינה הוא תמיד מצד כלי הבנת המקבל לפי שיעור כושר יכולת קבלתו, והפנים וחכמה הוא תמיד מצד כח האור המשפיע שהוא הפותח לאדם השגות שמצדו לא שיער בדעתו כלל וכלל מציאותם ומהותם ואיך לגעת בהם ואין שום דרך להגיע אליהם מצד שכל התחתון אלא הוא במתנה מלמעלה, כמו החכם הפותח אור השכל לתלמידו באופן שמצד התבוננות התלמיד לא יוכל לעולם להתקרב לזה,

אור אהבה הנפתח למעלה מכח האדם

וזהו משל לחסדו של הקב"ה החונן לאדם דעת, הפותח לאדם בפתע פתאום התנוצצות אור השכל בלי הקדמת הכלים שלו ואדרבה ההתנוצצות מלמעלה מרחבת בבת אחת את הכלים שלו שיוכל להכיל הרבה יותר ממה שהיה לו ברגע הקודם. וזהו סוד המבואר בספה"ק ובפרט בתורת מרן המגיד זי"ע ותלמידיו, ע"ד מארז"ל דרכו של איש לחזר אחר אשה, דהיינו אהבה אחר יראה, שעבודת האדם היא להקדים היראה דהיינו לעשות כלים בעבודת השי"ת, וע"י אתערותא דלתתא הזה זוכה האדם והקב"ה פותח לו אור האהבה בגדר מתנה ממש מה שאינו כלל בכח האדם להגיע אליו מצד עבודתו אלא הוא השפעה מלמעלה, וזה עיקר תענוג הצדיקים שזוכים גם בעוה"ז לטעום מעין עוה"ב והוא שכר מצוה מצוה שנפתח אור הדביקות ואהבה, וזה שייך בכל אחד לפי ערכו ובחינתו.

מבשרי אחזה אופן המשכת האור בגדר מתנה

והנה כל זה מושג ומורגש בחוש ממש בבחינת מבשרי אחזה אלוה, בענין היחוד התחתון שתיקן הקב"ה בעולם צורתו ממש על סדר היחוד הנ"ל, שהאדם מצד עצמו מכין כלים, ואינו יכול לשער מצד

כוחותיו וכליו כלל את אור האהבה המביא להיחוד שהוא אור החיה והיחידה שלמעלה מהדעת והשכל שהוא הארת השותף השלישי הנפתח לו וגורם לבקוע המסך המבדיל ולייחד הנפרדים להפכם לאחד מכח אור האחדות השופע בהם, שזה מגיע בגדר מתנה בפתע פתאום עד שיוצא מגדר הכלים של האדם לגמרי כי הוא אור שלמעלה מכח הכלים

התנוצצות אא"ס בחיה יחידה

כ הוא משתלשל מאור אלקותו יתברך בבחינת החיה ויחידה שלמעלה מהכלים, וביחידה אין התחלקות בין הדכו"נ כלל אע"פ שבשאר הקומה הם הפכים ממש, וכיון ששופע בהם אור היחידה וזורח בכלים באמצעות החיה², עי"ז ממילא מתגדלים הכלים יותר משיעורם בסוד אור עץ החיים"ם, ושרשו מבחי' התנוצצות אא"ס שהוא אור הגנוז שהוא חסד הקב"ה לנבראים ונגזז לצדיקים"ם להטעימם מאורו יתברך הא"ס, שזהו האור שיתגלה לעתיד לבוא. ויסד הקב"ה הנהגת העולם באופן שכל יחוד מתנהג רק באופן כזה שמוכרח אדם להתבטל לאור הגבוה משכלו השורה עליו, בסוד השראת אור החכמה עלאה שהוא בחי' עונג ועדן העליון, ודוקא עי"ז נכנס אור בכלים, באופן שבצד מה קודם האור אל הכלים.

מצד האור נקודת החכמה עיקר ומצד הכלי בינה

אע"פ שמצד חלק האתערותא דלתתא שבזה הקדים את הכלים, זהו רק חלק הבינה שבעבודת היחוד, אבל חלק החכמה שהוא עיקר היחוד שאינו חי כלל מבלעדי החכמה זה בא שלא מכח האדם אלא במתנה מלמעלה מכוחו, ואכן חלק ציור הכלי השייך לבינה אימא הוא באופן שהכלים פועלים, אבל הכל מכח הקדמת נקודת החכמה שבאה מלמעלה ממקום הגבוה מהדעת, וכמ"ש הרב ז"ל שמקור טיפת החכמה מאור המקיף, שהוא כעין שורש החכמה שבאורא דגלגלתא.

השייכות עם זולתו הוא מחוץ לגבול המוחין שלו

וביאור ענין החיה ויחידה הנ"ל, כי הנה הנר"ן של האדם מוגבלים בכלים שלו, וכל שכן המוחין שלו, וכל מחשבות האדם ותחבולותיו הם בתוך העולם המוגבל בכלים שלו, והנה נמסר ביד האדם כל העבודות הנוגעות אליו שיש ביכלתו לכוונן דרכיו במחשבתו ותחבולתיו לטב ולמוטב, אבל בענין היחוד הנוגע להתחברות אמתית עם הזולת לא יועיל מחשבת האדם בשום אופן שהרי תלוי בדעת אחרת, ולכן כל מה שיכין עצמו האדם בבחירתו אינו נוגע לעצם הדבר כי באותה שעה יוצא מכלל שליטתו, והטעם שעשה ה' כן כדי להוציא האדם מהכלים שלו ולחברו לאור השותף השלישי הזורח בבחי' חיה יחידה שבה שניהם אחד, והוא בחי' אור הגנוז שהקב"ה מטעים לצדיקים.

סדר אור וכלי בכלליות הבריאה

ובאמת ענין הקדמת הכלים אל האור, הוא הרי כל סדר הבריאה מתחלתה שהרי החלל הפנוי שקדם להמשכת הקו לצורך בריאת העולמות, הוא ממש הקדמת כלי לפני האור כנודע, בבחינת יראה

² כי כלים בחי' מלכות, ואור החיה בחי' חכמה, והוי"ה בחכמה יסד ארץ כולם בחכמה עשית, וכנודע שורש הדין במוח"ס, דהיינו משורש החכמה נתהוו הכלים, ולכן אור היחידה אינו מתלבש בכלים אלא באמצעות אור החיה, וחיבור חיה ויחידה נקרא יחוד גולגלתא ומוחא סתימאה מכח אור האורא המייחדם, שבו גנוז דעת דרדל"א שהוא עוצם חיבור ההפכים שאי אפשר להשיג, ומכוחו יקויים וגר זאב עם כבש וכו' לא ירעו ולא ישחיתו וכו' כי מלאה הארץ דעה וכו'.

הקודמת לאהבה, ומטעם זה נוצר גופו של אדה"ר לפני נפיחת נשמתו, אך הנה כל זה הוא ההכנה לתכלית הבריאה שהוא היחוד השלם, כי אכן עד הרגע שלפני היחוד הכל פועל לפי הכנת הכלים, אבל ברגע היחוד מתהפך ונעשה האור שולט על הכלי.

וזה נוגע גם להשורש כי כל התהוות הצמצום בא ג"כ מצד האור שהרי ההתחלה הראשונה היא ודאי מאתערותא דלעלא לבד, כידוע שההתחלה הראשונה היא תמיד מלעלא, והוא ענין שעשועי המלך בעצמו דהיינו היחוד הגנוז שהוליד את הרצון לברוא העולמות, ואין להאריך בזה.

ויחוד זה הוא האור שנגנז לצדיקים הדבקים בה' להכלל באורו יתברך, וכלל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית כמ"ש בזוה"ק כי המילה שניתנה לאברהם בי"ג בריתות היא מבחינת המתנה הזאת של היחוד, שאי אפשר לבוא אליו מלמטה אלא הקב"ה נותנו מלמעלה מרצונו הטוב.

התגלות הגאולה פתאום

והשלמות הזו הוא ממש התגלות הגאולה שנאמר בו פתאום יבוא אל היכלו, כי אחר כל האתערותא דלתתא שעושים בני ישראל בעבודתם בתשוקתם ורצונם הטוב במשך כל הדורות, כשיבוא הקץ ברצות הבורא ב"ה הנה יהיה באופן שלא שיערנו כלל וכלל כיצד ואיך ומה, אבל יפתח אור האהבה למעלה למעלה ממה ששיערנו, והיא ממש מתנה וחסד עליון מצדו יתברך ולמענו, וזה ירומם אותנו להתדבק בו יתברך בשלמות והוא היחוד השלם אורו של משיח, שהוא אור הגנוז וכו'. ועל זה נאמר מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ, שאין שייך כלל להגיע אליה מצד שכלנו אלא היא מתנה בבחינת חפץ שלמעלה מטעם ודעת וכו'.

זה לעומת זה

התגברות הקלי' מעבר לכוחות האדם ח"ו

והנה זה לעומת זה עשה אלקים, כמו שבקדושה נפעל היחוד מכח האור הקודם לכלים דהיינו אתערותא דלעלא, כך הוכן הנסיון מאז הנחש הקדמוני בדומה לתכונה זאת ממש, שהוא הרבה יותר מהאתערותא של האדם, והוא כמו שכתב הלש"ו שם (ענף כ" ס"ד ד"ג) כי הקלי' שממנה התאוות ודעות רעות יש בה כח משיכה הנמשל בכל הפסוקים לאשה זרה כמבואר במשלי, איך היא מושכת את האדם בחלקקות וכמעט אין שייך לעמוד בזה כי גובר על שכל האדם, כי יוצא מכלל שליטתו ונמשך ונכרך

³ וז"ל שם: "אמנם הנסיון לכנוס בזה הנה הוא גדול ורב. והסכנה בזה הוא נורא ועצום מאד מאד עד שכמעט שאין בכח אנושי לעמוד בזה כי הוא על דרך שבור חבית ושמור יינה. הענין הוא כי הרי מטבע האדם הוא שבכל ענין שהוא משים את לבו להתבונן בו ומכניס את שכלו ומחשבתו בזה הוא נעשה דבוק אליו ואוהב ומחבב אותו. וכל מה שהענין הוא יותר עמוק והעיון בו הוא יותר גדול דבק בו האדם ביותר ונותן את נפשו עליו עד שאינו מניח לו לא לאכול ולא לישן וכל חפצו ותשוקתו הוא רק בזה עד שנעשה בו לקנין עצמי ונעשה אחד עמו. וכנודע שהשכל והמשכיל והמושכל אחד הוא.

ובפרט כשאותו הענין יש בו גם חמדה ותאוה והוא מתוק לחיך. ומכש"כ כאשר אותו הדבר יש בו רוח חיים ג"כ ותשוקתו הוא ג"כ תמיד להדבק אל האדם וכל חשקו ומלאכתו הוא למצוא חן בעיניו וקן בלבבו ולהעשות אליו למשכן ולמעון ונותן כחו על זה להמשיך האדם אחריו. והרי עסוקים שניהם לענין אחד לקרב ולהתקרב זה לזה ולהתקשר זב"ז. והרי נמשך האדם אחריו כחושק אל חשוקתו ונמסר אליו בכל כחו ונפשו ומאודו. והנה כל ענין הזה הנה הוא רחמ"ל וחלילה וחלילה לכל מי שמשים עינו להתבונן ולהסתכל בדיעות הסטרא אחרא. בפרטי מציאותם וכחם".

אחר השני בכלות הנפש בדוגמא של צורת יחוד, וזה ענין יניקת הקלי' ח"ו רח"ל החפץ לקבל חיות מנצוצי הקדושה שבולע ח"ו, וזה בין במוחיך בין במדות ובמעשים, בכולם פועל הנסיון באופן זה.

נלמד לצד הקדושה עוצם כח המשיכה והתבטלות

ומאויבי תחכמני, ככל כח פתוי הקלי' כך לעומתה ממש הוא כח אור הגנוז דקדושה שהקב"ה פותח לצדיקים ונמשכים אחריו יתברך בבחינת דבקה נפשי אחריו וכו' בכלות הנפש, שברגע ההוא מתבטל כל ישותו וכאילו אינו בעולם כי נכלל בנועם זיו אורו ית'. וכך משך הקב"ה את ישראל לצאת אחריו למדבר נגד השכל כמ"ש משכני אחריו נרוצה וכו' לכתך אחרי וכו'.

לא להכנס במקום המפתה אפילו משהו

והנה דרכי העמידה בנסיון שלא להגרר אחר הקלי' ח"ו, בין בדעות ובין בתאוות, בין בקלי' הטמ' שהם איסורים ממש במחשבה דבור ומעשה ובין בקלי' נוגה שהם דברי רשות והתר במחדו"מ, הוא דוקא ע"י שהאדם לא יתחיל כלל להרהר ולהתבונן בזה במחשבתו ואפילו לא בגדר הצצה, ואפילו אם כבר נכשל ח"ו ברגע שנזכר יסיח דעת ולא יחשוב בזה כלל, כי הדרך בדברים אלו שברגע שנדבק בה מעט הרי יוצא מכלל שליטת האדם כי הדבר מושך אותו יותר ויותר ע"י החן שלו, וכן ידוע דברי אוה"ח הק' בזה, שהמחשבה מוליד חפץ ותשוקה וכו', והטעם כנ"ל שאינו בשליטת האדם כי הוא מציאות הזולת המושך אותו.

שליטת אור או כלים חסדים או גבורות

ולא הבין קצת הסוד בזה הוא כנ"ל שתלוי אם הכלים קודמים או האור קודם, כי בקדושה כאשר הכלים קודמים אין האור נמשך אלא במתון ובהדרגה, וזה כל עוד שלא נפתח אור האהבה, אבל ברגע שבא האור הזה הנה הוא מדלג על כל ההדרגות, וכלשון הזוה"ק דדליג ש"ע דלוגין, דהיינו אור הפנים שנפתח ש"ע נהורין גורם דלוגין.

כי אור החסדים ואור הגבורות הם שני הפכים, דהיינו תשוקה להשפיע ותשוקה לקבל, והחסדים הם בחינת אור האהבה שדרכה להמשך ולרוץ אחר הגבורות למתקם, וכל כח הכלים הוא מהגבורות וכל כח האור הוא מחסדים, ולכן כשהכלים גוברים על האור אז הגבורות קודמים לחסדים ואין החסדים פועלים בכל כוחם אלא כפי שיעור תשוקת הגבורות באתערותא דלתתא כך שיעור המשכת החסדים אליהם במדידה והגבלה. אבל כשהאור גובר, אז החסדים מתלהבים בכל כוחם להמתיק ואפילו כשמוצאים קצת דקצת אתערותא דגבורות בתשוקה לקראתם, הם רצים כנהר לחבר ההפכים, וזה מכח פתיחת אור הדעת המחבר דיקא הפכים.

בצד הקלי' הגבורות לבד שולטות

והנה הקלי' נתהוה משברי כלים שהם מגבורות לבד שיודעים רק לקבל ולא להשפיע כי אין בהם כלום מאור החסדים ואין בהם שום חיבור אמתי והכל שוא, בחינת לתאוה יבקש נפרד לגרמיה ולא להשפיע כלל, אבל כח יניקתו הוא משהו אחיזה בכח החסדים ולכך רודפת בגבורותיה אחר האדם שיתן

לה קצת משהו השפעה ע"י שיפנה אליה מרצונו ועי"ז מיד תופסת ושולטת עליו ובולעים הגבורות את החסדים, והכל באופן שמתדמה כקוף כאילו יש בה ח"ו חיבור נפלא עם חסדים גדולים ובאמת אינו אלא תבערת שלהבת הגבורות לבד בלי חיבור לחסדים כלל.

סכנת המעבר במדורי קלי'

ובבחינת נסיונות אלו במדרגות רמות היו חטאי אדם הראשון ונח כשירדו למקום מדורי הקלי' על מנת לברר וכיון שהסתכלו שם ממילא נגררו ונמשכו אחריהם מכח החמדה של הקלי' המושכת את האדם בחבלי השוא. ולכן היא סכנה גדולה להכנס במקום הקלי' לברר משם, כי יוצא מכלל שליטת האדם כנ"ל. ואין זה ענין לעבודת העלאת המדות שלימד מרן הבעש"ט ז"ל, כי זהו רק השתמשות במדה כגון אהבה להשתמש בה לאהבת הבורא ית' וכן כל המדות ללמוד ולקחת כל דבר לעבודת ה', אבל הסכנה הנ"ל היא שנכנסו להסתכל בעצם הרע והקלי' ושם כמעט אין שייך שיכנס אדם מדעת עצמו ויצא בשלום.

גבולות שמירת המחשבה למעלה ולמטה

וצריך ביאור מה שייכות בין שני פגמי המחשבה דאדה"ר, האחד שהקדים תיקון הכלים לפני האורות, והשני שנכנס למדור הקלי'. ונראה שהוא ע"ד המבואר בכ"מ ובפרט בספה"ק לקוטי הלכות, שהגבול שצריך לעשות במחשבה הוא משני צדדים והא בהא תליא שהוא ממש ענין אחד, שמצד אחד צריך לעשות גבול במחשבתו פן יהרסו לעלות אל ה', במופלא ממך אל תדרוש כל אחד לפי ערכו מוכרח להשמר מלחקור בשכלו למעלה ממדרגתו, ומצד שני צריך גבול שלא להרוס ולרדת למטה ממדרגתו למקום המותרות וקלי' שהם מחשבות זרות ורעות, ושני גבולות אלו תלויים זה בזה ובשניהם פגם אדה"ר, תחלה בהריסה כלפי מעלה ואח"כ בהריסה כלפי מטה, כדכתב הלש"ו שם.

השבירה נגרמת מעליית הכלי שלא כראוי

כי הגדלת כלי הכתר לפני המשכת אור החכמה מלעילא, הוא כעין מה שאדם במחשבתו מנסה להגיע ולהבין מה שאי אפשר לו להבין אלא כשיקבלו בגדר מתנת הארת פנים מלמעלה שהיא אור החכמה, ואם מנסה מעצמו מלמטה להגיע אליו הרי זה פגם והריסה, והוא כעין פגם הגורם שבירת הכלים כי עולה בכלי השכל שלו למקום שלא יוכל להשיג ועי"ז יפול וכמ"ש שנחשך הכלי מאד ע"י הגדלתו. אלא ימתין עד שהאור יבוא מלמעלה ברבוי ויגדיל את הכלי ואז האור מזכך את הכלי והופכו לראוי לקבל, כי כל חסרון הכלי הוא מצדו אבל מצד האור אין חסרון.

[וזה רק אחר שנתתקן הכלי היטב ע"י עבודת הבירורים ואתערותא דלתתא כשהיה חסר מהאור, שע"ז נתחזק הכלי כראוי, כי כל זה הוא מעלת ההכנה קודם המצוה, אבל בשעת המצוה עצמה אז נפעל היחוד וזורח אור האלקי מלעלא בגדר מתנה ושכר מצוה היא המצוה עצמה שהיא בגדר קיבול שכר מלמעלה ולא כפי ערך ההכנה].

השכל אינו יכול להתמודד נגד הקלי' שלעומת אור הגנוז

ובן הוא גם לצד השני להבדיל, אם מנסה במחשבתו מכח עצמו להכנס למקום הקלי' ולעמוד בנסיון מכח שכלו, זה יגרום לו לפול כי מצד הכלים שלו לא יוכל לעמוד בזה, כי כליו מוגבלים ולא יוכלו לעמוד נגד אור המדומה דקלי' המתדמה לאור הגנוז וצפון שהוא הצפוני היושב במצפוני הלב צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו וכו' בכח שמעל ומעבר ליכולת המוגבלת של האדם, ולכן מוכרח לעשות גבול וגדר ושמירה שלא להציץ ולא להכנס ולא לעבור נגד פתחו, לא בראיית העין ולא במחשבה וכיו"ב, ולברוח בכל היכולת מענינים כאלה. ועי"ז בונה כלים והם הבירורים בסטרא דיראה וסור מרע שבהם יזכה לקבל מהקדושה את מתנת האהבה והטוב הנפלא ואור הגנוז הנ"ל (וכמוכן מדברי הלשם שהבירורים שהיו אז הם השייכים לתיקון מדרגת החכמה או"א עלאין ונמצא שגם הקלי' היו מהסוג הזה).

כשהקב"ה מכניס לנסיון

ומה שנאמר שאסור להכנס לנסיון, יש אופנים שהקב"ה מפיל לנסיון בעל כרחו של אדם, כמ"ש שם הלש"ו בענין האבות הק' ויוסף הצדיק ומשה רבינו, שהכריחם הקב"ה מסבב הסבות להכנס למקום הקלי' ויצאו בשלום בלי פגע כמ"ש הזוה"ק. היינו כי כשהקב"ה מכניס אדם לנסיון נותן לו כח ושמירה גדולה שיוכל לעמוד בנסיון, ואז צריך להיות חזק מאד כגבור תקיף לעמוד בנסיון ובודאי יש ויש לו כח לעמוד בסיוע ועזר מלמעלה, כמו יוסף הצדיק, אע"פ שמצד האדם לא היה בכוחו לעמוד בנסיון מטעם הנ"ל, יש שמירה עלאה שתגן בעדו אבל האדם צריך להתחזק מאד לדעת שהרע אינו כלום ולא להגרר כלל כמ"ש הלש"ו באורך בנועם לשונו.

מהו נסיון הגדולים במחשבה

וצריך לבאר בענין דבריו ז"ל שם לגבי הנסיונות של גדולי קדושי צדיקי עליון אבות העולם, שנכנסו במקום הבירור ויש מהם שעמדו בנסיון כמו האבות ויוסף ומשה כנ"ל שהלכו בשליחות מלמעלה בשמירה עלאה, ויש שעשו מדעת עצמם ונכשלו מעט או הרבה לפי ערכם, כגון נדב ואביהוא ושלמה המלך ע"ה, וענין ארבעה שנכנסו לפרדס והנפילה של אלישע אחר, שבודאי בכל אלו אין הכוונה לנסיונות של תאוות שיש להמון עם, שאין זה שייך לגדולי הצדיקים שלבם חלל בקרבם וכו',

אלא הנסיונות שלהם הוא בענין שעוסקים במחשבתם הזכה בענין הנהגתו יתברך ומגיעים למקומות של קושיות בענין הנהגת הקב"ה שאי אפשר להבין, ועיקר הקושיות הוא בענין אריכות אפים שמאריך אף לרשעים כמדובר באריכות בספר איוב הקושיות בזה, וכן קושית חבקוק וכיו"ב בענין הצלחת הרשעים, ומהסוג הזה הוא עומק הנסיון כשרואים קיום הסט"א והצלחתם כל כך, ומשם הסט"א מנסה לפתות ח"ו להכניס הרהור בלב שלא כהוגן בענין זה, ויש בזה כח משיכה שלמעלה מכח שכל האדם.

והנה נסיונות כאלו עברו כל הצדיקים שהיו בעולם הזה, כי דיקא הם המוסרים כל חייהם למען כבודו יתברך, ויגעים תמיד בגודל חשקם להשיג כבודו יתברך בכל דבר, וכשמגיעים להנהגות נעלמות וקשות מאד שאי אפשר למצוא בהם כבודו יתברך, שם הוא הנסיון של הצדיקים הנקרא כניסה במדורי

הסט"א שצריך לצאת בשלום משם, ובזה נוהגים כל התנאים הנ"ל שלא להכנס כלל להרהר ולחקור בדברים אלו, ויש שהקב"ה מפיל ומכניס את הצדיק בנסיון וכו' כנ"ל. (והדברים סתומים בסוד אלישע עצמו שהיה גדול כל כך מהארבעה הענקים שהכניסו עצמם למען כבודו יתברך לתקן העולם מחטא עה"ד ומשם נפל ונתעה כל כך וכו', וזה לבד קשה מאד ואי אפשר לבאר דבר כזה ומוטב שלא להרהר בזה).

עבודת הצדיקים להביא גדלות האור

וזה בא יחד עם השמירה לגבי המשכת המוחין, שהצדיקים חפצים להיות מוסיף והולך להמשיך התגלות אור הגנוז שיתגלה אחדותו יתברך ויזכו לדעת ולהכיר אורו וטובו הנפלא בשלמות, וביודעם שהאור הוא מתנה מלמעלה רוצים עכ"פ לעשות כלים אבל שם צריכים שמירה גדולה והמתנה מלדחוק השעה, והא גופא תליא בענין הבירורים כי לצורך המשכת מוחין החדשים צריך לברר בירורים חדשים ולזה צריך להתנסות ולהצטרף בענין שמירת המח מפני הקלי' וסט"א לפי ערכו, ובזה מבררים שברי כלים, עד שזוכים לקבל האור האמתי מלעלא המתקן כלים חדשים דקדושה לקבל אור החדש.

אל יהרסו

וראה עד היכן מגיע אזהרת פן יהרסו, שתוך כדי המעמד הגדול והנורא ביום מתן תורה אחר שכבר ירד ושכן כבוד הוי"ה על הר סיני בהתגלות הראוי לעשרת הדברות ממש, חזר וצוה את משה רד העד בעם פן יהרסו וכו', ומשה רבינו השיב לא יוכל העם לעלות וכו' וחזר פעם שנית לצוותו לך רד וכו' אל יהרסו לעלות אל ה' פן יפרץ בם. כי מעוצם רוממות האור העליון שנפתח אז לכלל ישראל ונתעלו כולם למדרגה עליונה מאד, הוצרך לחדש אזהרה ע"י משה ואפילו משה לא ידע עד היכן הדברים מגיעים שצריך שמירה פן יהרסו, והיינו כל אופני השמירה הנ"ל כל אחד לפי ערכו ולפי העת והזמן,

האור העליון שבמתן תורה בכלים שמלמטה

והוא כנגד נפלאות ערבות האור הבא מלמעלה דיקא ופורץ גבולות וכלים, שהוא אור הגנוז כמו שהאיר במעמד הנורא במתן תורה שהיה יחוד השלם באופן מעולה ביותר, ודוקא כנגד אור הגדול הזה מוטל על האדם לעשות כלים, כי האור הוא מתנה מלמעלה, והכלים הוא החלק שיכול האדם להגביל עכ"פ לפני ואחרי רגע גילוי האור.

